

DOL CULTURAL PER LA MORT DE JESÚS MASSIP FONOLLOSA

Mor als 94 anys l'arxiver, historiador i poeta ebrenc Jesús Massip Fonollosa

L'any 2015 va rebre la Creu de Sant Jordi de la Generalitat per projectar "la singularitat cultural de les Terres de l'Ebre". Tortosa reeditarà el treball de l'historiador a partir de 'Los Col·loquis de la Insigne Ciutat de Tortosa', recuperats quan era arxiver.

Tortosa A.C.A.

El sector cultural ebrenc està de dol després que el passat dilluns 27 de setembre es conegués la mort de l'escriptor, historiador i arxiver Jesús Massip Fonollosa, als 94 anys. Nascut a Roquetes el 1927, Massip era doctor en dret i va ser el director del Museu-Arxiu de Tortosa des del juny de 1960 fins al 1992; i de l'Escola d'Arts Aplicades i Oficis Artístics, també de Tortosa, a més d'autor de treballs bibliogràfics tant de caràcter històric com poètic, com *Llibre d'hores* (1988) i *Cendra vivent* (2002).

Jesús Massip va rebre el 1988 el Premi Jaume I d'Actuació Cívica de la Fundació Carulla; el 1991 va ser nomenat acadèmic corresponent per Tortosa per l'Acadèmia de Belles

Este diumenge 3 d'octubre té lloc la cerimònia de comiat a la Catedral de Tortosa

Arts Sant Jordi; el 2014 va obtenir el Premi Joan Martí i Miralles atorgat pel Col·legi d'Advocats de Tortosa; i el

2015 va rebre la Creu de Sant Jordi que atorga la Generalitat de Catalunya en reconeixement a la seua dedicació a la cultura des dels anys més difícils, així com per "projectar al conjunt de Catalunya la singularitat cultural de les Terres de l'Ebre", tal com destacava este dilluns en una piulada la consellera de Cultura, Natàlia Garriga. A més, Massip era membre de la Reial Acadèmia Catalana de Belles Arts de Sant Jordi, així com soci d'honor de l'Associació d'Escriptors en Llengua Catalana.

Entre 1960 i 1980 va ser delegat del patrimoni historicoartístic de Tor-

tosa, i amb Gerard Vergés va fundar la revista literària *Gèminis*, que es va publicar durant una dècada, des de 1952 fins al 1962; així com va ser membre del consell de redacció de la revista *Llengua i Dret* (1983). D'altra banda, des del 1971 fins al 1983, Massip va ser professor d'història de l'art i d'història del dret a la Delegació de la Universitat a Distància de Tortosa (UNED).

En el camp de la investigació filològica i jurídica es va especialitzar en el codi Costums de Tortosa, del qual en va publicar una edició crítica el 1996 i l'estudi *La gestació de les Costums*

de Tortosa, el 1984. Massip també va ser l'autor de les obres *El catàleg de l'Arxiu Territorial de Tortosa de 1574* (1987), *Inventari de l'Arxiu Històric de Tortosa* (1995), resultat de la important tasca de catalogació que

OPINIÓ

Xavier Garcia i Pujades
periodista i escriptor

Entre la història i l'esperança catalanes

Vaig a *La Vanguardia* de dimarts passat, 28 de setembre, l'esquela de Jesús Massip i Fonollosa (Roquetes, 1927) i el cor -ja una mica fatigat de tants amics que se'n van- em fa el corresponent salt per la pèrdua de l'admirat amic i mestre i em porta el record de quan el vaig conèixer a Tortosa en una breu visita, el juliol de 1969, quan ell dirigia el Museu d'Història de la Ciutat. Amb la seva desaparició -física, però no espiritual- desapareix també (només físicament, insisteixo) el tercet tortosí que en la postguerra van fer la primera resistència catalana: Pérez Bonfill, Vergés i Massip, tots a l'empara d'un resistent molt més antic, el sacerdot i teòleg gandès, Joan Baptista Manyà Alcoverro, que ja havia patit l'envestida anticatalana durant la dictadura de Primo de Rivera (1923-1930).

Home de lleis (doctor en dret), historiador, arxiver, poeta, traductor, home de combat, en definitiva, per la llibertat, la democràcia i la catalanitat, des de Tortosa i el conjunt de l'Ebre català va fer el pont entre aquestes terres del sud i la capital, Barcelona, on els supervivents de la República derrotada i els que naixien a les noves èpoques, com Massip, tractaven de salvar el que es podia del patrimoni comú: llengua, cultura, dret, esperit, economia i territori.

Quan ens vam retrobar, pels volts del 1999 o 2000, al cap de gairebé trenta anys sense contacte directe, vaig reprendre les trobades amb ell i vaig recopilar la seva vida i obra en un volumet de la col·lecció *Gent Nostra*, d'Onada edicions, de Benicarló, publicat el 2014, on el vaig fer cantar i vaig poder comprendre l'amplitud de la seva experiència vital i professional.

M'obrí, gustós, afable i enraonador, la porta de la seva casa xalet de Mig Camí, vora la Simpàtica, amb els finestrals oberts als pins de la Muntanyeta tortosina, on el si-

"Quan ens vam retrobar, pels volts del 1999 o 2000, vaig reprendre les trobades amb ell i vaig recopilar la seva vida i obra en un volumet de la col·lecció *Gent Nostra*"

lenci i el temps regnaven, un espai que em recordava on vivia, a Madrid, el poeta andalús Vicente Aleixandre (Premi Nobel de Literatura), a qui Massip visità en diverses ocasions. Vam conversar llargament en diverses sessions. Va ser un goig per a mi entrar en el seu món carregat

de llibres, papers, cartes i fotos de moments històrics: el seu casori a Poblet, amb el doctor Manyà d'oficiant; els anys a l'Arxiu de Tortosa (1960-1992), amb el rescat i la transcripció dels *Costums de Tortosa* (1149-1277); les sessions als Congressos d'Història de la Corona d'Aragó (celebrats aquí i a Europa, on es relacionà amb el Pare Miquel Baullori, Agustí Duran i Sanpere, el seu mestre Dr. Font i Rius, etc); les trobades contínues amb Gerard Vergés confegint la revista *Gèminis* (1952-1961), el primer símptoma de renaixement cultural a Tortosa, amb el record sempre present de Carles Riba; el seu impuls, també a Tortosa, per celebrar, el 1961, la Cinquena Assemblea Intercomarcal d'Estudiosos de Catalunya; la seva participació, també el 1961, en l'*Exposició d'Art Romànic a Barcelona* i, en fi, imatges i papers com a secretari del Sindicat de Turisme

(1970) i com a professor d'Història del Dret i d'Història de l'Art a la UNED de Tortosa (1974). A tot això afegiu-hi la seva creació poètica, reunida en uns quants llibres fonamentals (*Llibre d'Hores*, *Cendra Vivent*, *La Terra encesa* (dedicat al Rector de Vallfogona, el tortosí Vicent Garcia), *Bíbiques i Personatges/Paisatges*, del 2020), alguns d'ells amb pròleg del seu amic de l'ànima, Gerard Vergés, del crític Àlex Broch o de Laura Borràs, presidenta del Parlament, volums il·lustrats, sobretot, amb dibuixos d'un altre gran amic tortosí desaparegut, el pintor Frederic Mauri, i de Domènec Corbella, de Vallfogona de Riucorb. Membre de la Reial Acadèmia de Bones Lletres, Massip es dedica, també, a la història contemporània, amb el llibre *El tresor de la catedral de Tortosa i la guerra civil de 1936*. Que la terra et sigui lleu.